

## Brev till medlemmarna i oktober 2021

från Håkan Jaldung, ordförande i Heidenstamsällskapet (2 sidor)

Höstmånaden oktober är här. Mörkare kvällar innebär att det finns mer tid för läsning. Kanske något verk av Heidenstam passar, som motvikt till facklitteratur och sommarens böcker av Camilla och GW? För visst finns det verk med höststämning av honom, lämpliga att läsa under en höstmånad.

I slutet av oktober har styrelsen ett digitalt möte. Det finns flera frågor som behöver tas upp. En återkommande fråga är hur vi ska nå ut med intern och extern information om Heidenstams verk och person, det som är vår huvuduppgift. En annan återkommande fråga är hur vi ska lyckas värva nya medlemmar till vårt sällskap. Det är en angelägen uppgift för oss alla.

Frågorna har tidigare tagits upp i månadsbrev men när pandemirestriktionerna nu kommer att upphöra kan vi med tillförsikt se fram mot flera kulturaktiviteter som hjälp på vägen. Vi hoppas exempelvis att kunna delta under Motala Kulturnatt lördagen den 30 oktober. I våra stadgar står att vi ska förlägga vårt årsmöte *"till den tid på sommaren då Övralid hålls tillgängligt för allmänheten"*. "Heidenstam och Övralid" är därmed ett begrepp för oss som gör att Motala kommun och Östergötland oftast står i centrum för Heidenstamsällskapets aktiviteter.

Men vi försöker också att då och då delta i aktiviteter på andra platser där Heidenstam på något sätt har varit verksam eller vars historia är sammankopplad med honom. Vi har därför anmält intresse för att delta i Litteraturens lördag på stadsbiblioteket i Örebro den 20 november 2021. Förhoppningen är att vi ska kunna värva några nya medlemmar vid båda kulturaktiviteterna.

Alla sällskapets styrelser har under åren haft ambitionen att uppmärksamma gamla verk av Heidenstam, eventuella nytugåvor och nyheter inom forskningen kring Heidenstams verk och person. Det har ofta varit framgångsrikt. Nu måste vi dock alltmer försöka koppla ihop frågan om att sprida information med frågan om nyrekrytering av medlemmar. Heidenstam är död sedan drygt 80 år, några nya böcker av honom kommer inte längre ut och nytugåvor kommer ut allt mer sällan. Yngre generationer finner nya intressen och nya författare väcker läsarnas intresse för vår tids mer eller mindre aktuella frågor. Däri ligger de litterära sällskapens historiska utmaning.

Styrelseledamoten Lars Åkerström har åtagit sig att följa upp nuläget beträffande forskning om Heidenstams verk och person. Förhoppningen är att vi kan se fram mot en aktuell artikel i ämnet som så småningom kan presenteras på hemsidan. Tilltänkta publiceringsdatum för forskningsrapporter och planerade utgivningstider för nya böcker om Heidenstam är uppgifter som intresserar.

Vice ordföranden Karin Lohm och medlemmen Sven-Göran Fransson kommer under verksamhetsåret, tillsammans med Lars, att genomföra en revidering av innehållet på hemsidan under fliken Verk. Sällskapets sammanställning av verk är tillsammans med länken till Litteraturbanken en viktig del av styrelsens arbete.

Martin Kylhammars bok *"Ett hemligt liv"* från 2019 är väl den senast utgivna boken om Heidenstam. Jag passar här på att nämna några tidigare utgivna böcker där du kan finna intressanta uppgifter om Heidenstam, se böckernas personregister med de många sidhänvisningarna till honom.

- *Karl Warburg Den varsamme vägvisaren* av Monica Lauritzen, Albert Bonniers Förlag 2018
- *Den framgångsrike förloraren En värderingsbiografi över Carl David af Wirsén* av Per Rydén, Carlsson Bokförlag 2010
- *Pär Lagerkvist En biografi* av Ingrid Schöier, Albert Bonniers Förlag 1987

Warburg skrev bland annat en uppmärksam recension av Heidenstams debutbok *Vallfart och vandringsår*. af Wirsén, Heidenstam och Lagerkvist innehade efter varandra stol nr 8 i Svenska Akademien. Bra priser kan förekomma, säkrast i något antikvariat.

Om några få år, 2024, är det 50 år sedan Heidenstamsällskapet bildades. I styrelsens mer långsiktiga arbete bör vi redan nu börja fundera på program under jubileumsåret. I vart fall bör frågan något aktualiseras eller förberedas inför årsmötet 2022 och/eller 2023.

När Heidenstam fyllde 50 år bodde han på Naddö utanför Vadstena. Hans 50-årsfirande på Naddö brukar räknas som den största av hans "iscensättningar". 50-årsfirandet lockade "5 000 personer till Naddös park" skriver Per I. Gedin i sin Heidenstambioografi *Ett liv från 2006*. Därtill kom de kända, uppvaktande kulturpersonligheterna.

Under Naddötiden åren 1903–1918 skrev Heidenstam flera verk såsom *Skogen susar* 1904, *Folkungaträdet* 1905 och 1907, *Svenskarna och deras hövdingar* 1908 och *Nya dikter* 1915. Han fick Nobelpriset i litteratur. Han skrev också minnesvärda stridsskrifter, tal och artiklar. Den avgränsade men mycket produktiva Naddötiden i hans författarskap bör särskilt uppmärksammas av oss under jubileumsåret.

Kanske vill någon av er skriva en inledande artikel om Heidenstam och Naddö? Valfri inriktning för hemsidans Tankar & Utkast. Som inspiration för att skriva om miljön, byggnaderna och parken på Naddö, förslås för läsning sidorna 145–159 i boken *Ålskade Verner!* av Karin Österling 1989.

Du kan även klicka på den följande länken och komma vidare till en film från Naddö. På raden under bilden på Heidenstam, som kommer upp på skärmen, finns tre prickar ovanpå varandra – klicka på prickarna – klicka på "ladda ner" – klicka sedan på "öppna" så spelas filmen upp. Den är nästan fem minuter lång och innehåller unika och härliga sekvenser. Överkurs: Vem får åka i en "klassisk Vättersnipa"? Svar kommer i nästa månadsbrev.

<https://litteraturbanken.se/ljudochbild/2019/09/22/heidenstam-naddo/>

Under Heidenstams tid på Naddö utbröt det som kallas Strindbergsfejden med början under år 1910. Ibland kan man höra nutida politiker uttala sig i media om fejden utan att beakta den tidens förhållanden och realiteter. Lite sorgligt! Den som vill lära sig mer om den omtalade fejden läser förslagsvis de 465 debattinläggen och kommentarerna i böckerna *Strindbergsfejden, del I och II*, utgivna av Harry Djärv med förord av John Landquist, Bo Cavefors Förlag 1968.

Du kan dessutom lyssna under en dryg timma på *Historiepodden med Robin och Daniel*. Efter en inledning kommer så historikerna med sin berättelse, bland annat om Heidenstams del i fejden. Deras presentation av Strindberg och Heidenstam kan naturligtvis diskuteras. Lite overseende får man ha med Robins och Daniels utvecklingar, men ändå: Om du har tid att lyssna, gör det, klicka på länken nedan och klicka därefter på SPELA UPP under den övre bilden:

<https://podcasts.apple.com/se/podcast/historiepodden/id846032286?i=1000533419138>

I nästa brev återkommer jag till styrelsens möte på Övralid med tidigare styrelseledamöter. Vi har då även genomfört vårt ordinarie styrelsemöte i slutet av oktober och kan sammanfatta våra gemensamma erfarenheter från Övralidmötet. Brevet innehåller också lite Heidenstamiana om Heidenstams Vättersnipor.

Bästa hälsningar

